

İKV BİLGİ NOTU

AB KONSEYİ NET SIFIR SANAYİ YASASINI ONAYLADI

Fırat Akan, İKV Uzman Yardımcısı

AB Konseyi, 27 Mayıs 2024 tarihinde Net Sıfır Sanayi Yasası'nı (*Net-Zero Industry Act*, NZIA) kabul etti. İlk olarak, 16 Mart 2023 tarihinde Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen tarafından, Yeşil Mutabakat Sanayi Planı kapsamında taslağı açıklanan¹ NZIA, 25 Şubat 2024'te AP'deki oylamada kabul edildi ve 27 Mayıs 2024'te AB Konseyinin nihai onayından da geçti.² Yasanın, AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmasının ardından haziran sonunda yürürlüğe girmesi bekleniyor.

NZIA, Kritik Hammadde Yasası ve Elektrik Piyasası Yasası ile birlikte, Yeşil Mutabakat Sanayi Planı'nı destekleyen 3'üncü temel düzenleme. AB'nin stratejik yeşil teknolojilerin yerli üretim kapasitesini güçlendirme yolunda önemli bir adım atmasını sağlayacak olan düzenleme temiz teknoloji üretim sektörü için birleşik ve öngörülebilir bir iş ortamı yaratarak, AB'nin sanayi tabanının rekabet gücünü ve dayanıklılığını artırırken yetenekli iş gücü oluşumunu da destekleyecek.

Düzenlemenin Yürürlüğe Giriş Nedenleri

NZIA, AB'nin 2050 yılına kadar net sıfır karbon emisyon hedefine ulaşma çabalarının bir parçası olarak ortaya çıktı. Bu hedef, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın ana hedefi olup, Paris İklim Anlaşması kapsamında küresel iklim eylemine yönelik AB'nin taahhütleriyle de uyum sağlıyor. Yasayla birlikte, AB'nin temiz enerji teknolojilerinin üretim kapasitesinin artırılacak. Bu kapsamda, güneş panelleri, rüzgâr türbinleri, ısı pompaları, piller, elektrolizörler ve nükleer teknolojiler gibi önemli teknolojilerin üretiminin AB içinde yapılması amaçlanıyor. Yasa, Avrupa'nın enerji güvenliğini artırarak fosil yakıtlara olan bağımlılığı azaltmayı ve teknoloji bağımsızlığını güçlendirmeyi hedefliyor.

NZIA'nın temel hedefi, 2030 yılına kadar AB'nin yıllık net sıfır teknoloji dağıtım ihtiyaçlarının en az %40'ının AB içinde üretilmesini sağlamak. Bu hedef, üreticilere ve yatırımcılara uzun vadeli sinyaller vererek, belirsizliği azaltacak ve yatırımların önünü açacaktır. Yasayla belirlenen diğer önemli hedefler arasında, 2030 yılına kadar AB'deki jeolojik CO₂ depolama sahalarında yıllık 50 milyon tonluk CO₂ enjeksiyon kapasitesi oluşturmak da bulunuyor.³

Net-Sıfır Stratejik Projeler

¹ Avrupa Komisyonu, 27.05.2024, "Net-Zero Industry Act", https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/net-zero-industry-act_en

² AB Konseyi, 27.05.2024, "Industrial policy: Council gives final approval to the net-zero industry act", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2309

³ Avrupa Komisyonu, 27.05.2024, "Press release: Net-Zero Industry Act makes the EU the home of clean tech manufacturing and green jobs", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2309

Yasa, yatırım koşullarını iyileştirmek için yasal izin prosedürlerini basitleştirip, idari yükleri azaltarak net sıfır teknolojilere yapılacak yatırımları teşvik ediyor. Kamu ihaleleri ve yenilenebilir enerji ihale süreçlerinde sürdürülebilirlik, dayanıklılık, siber güvenlik gibi niteliksel kriterlerin dikkate alınması gerektiği belirtiliyor. Yasa kapsamında, Üye Devletler, yenilebilir, düşük karbonlu ve çevreci görülen net sıfır teknolojileri desteklemek için stratejik projeler oluşturabilecekler.⁴ Net-Sıfır Stratejik Projeler, ulusal düzeyde öncelikli statüye(*priority status*) sahip olacaklar ve daha kısa izin süreleriyle basitleştirilmiş prosedürlere tabi tutulacaklar. Yasada, stratejik projeler, taslakta belirlenen teknolojiler de çeşitlendirilerek yirmiyeye yakın net sıfır teknolojiyi kapsayacak;

- Güneş teknolojileri
- Kara ve deniz üzeri yenilenebilir teknolojiler
- Batarya ve enerji depolama teknolojileri
- Isı pompaları ve jeotermal enerji teknolojileri
- Hidrojen teknolojileri
- Sürdürülebilir biyogaz ve biyometan teknolojileri
- Karbon yakalama ve depolama teknolojileri
- Elektrik şebekesi teknolojileri
- Nükleer fizyon enerji teknolojileri
- Sürdürülebilir alternatif yakıt teknolojileri
- Hidroelektrik teknolojileri
- Diğer yenilenebilir enerji teknolojileri
- Enerji sistemi ile ilgili enerji verimliliği teknolojileri
- Biyolojik olmayan yenilenebilir yakıt teknolojileri
- Biyoteknoloji iklim ve enerji çözümleri
- Karbonsuzlaştırma için diğer dönüştürücü endüstriyel teknolojiler
- CO₂ taşınması ve kullanımı teknolojileri
- Ulaşım için rüzgarla itme ve elektrikli itme teknolojileri
- Diğer nükleer teknolojiler

Ayrıca, net-sıfır stratejik projelerin destekçileri, finansal tavsiyeler de dahil olmak üzere yeni kurulacak bir enerji platformundan da faydalanacaklar. Net-Sıfır Avrupa Platformu (*Net-Zero Europe Platform*) aracılığıyla Komisyon ve AB ülkeleri arasında bilgi alışverişi ve paydaşlardan veri toplanmasını kolaylaşacak. Bu platform, yasanın uygulanması ve endüstri ile sosyal ortakların sürece dahil edilmesi konusunda bir koordinasyon merkezi olarak hizmet verecek.⁵

Yasa, Avrupa Sanayiini Nasıl Dönüştürecek?

NZIA'nın kabulünün, Avrupa sanayiinin rekabet gücünü artırmada önemli etki yaratması bekleniyor. İlk olarak, temiz teknoloji üretiminin artırılmasıyla AB, temiz enerji kaynaklarına olan talebi daha fazla yerel kaynakla karşılayarak enerji güvenliğini

⁴ Avrupa Komisyonu, 27.05.2024, "Questions and Answers on the Net-Zero Industry Act", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/QANDA_24_2310

⁵ A.g.e.

artıracaktır. Bu durum, ithal edilen fosil yakıtlara olan bağımlılığı azaltacak ve enerji sisteminin temiz ve güvenli olmasına katkı sağlayacak. İkinci olarak yasa; çelik, kimya, çimento gibi enerji yoğun sektörlerde karbonsuzlaştırma yatırımlarını teşvik ederek, bu sektörlerin net-sıfır teknoloji üretiminde ön almasına olanak tanıyacak. Net-Sıfır Hızlandırma Vadileri (*Net-Zero Acceleration Valleys*) adı altında oluşturulacak sanayi kümeleri, AB'de net sıfır sanayi faaliyetlerinin yerleşmesini kolaylaştıracak. Bu vadiler, yatırımları çekmek için gerekli altyapı ve diğer ihtiyaçların sanayi aktörleri arasında paylaşılmasını sağlayacak. Son olarak, eğitim, öğretim ve inovasyon alanlarında yapılacak yatırımlar da önemli bir diğer etki olarak görülebilir. Yasa kapsamında, Net-Sıfır Sanayi Akademileri'nin (*Net-Zero Industry Academies*) kurulması, üç yıl içinde 100 bin işçinin eğitilmesi ve mesleki yeterliliklerin karşılıklı tanınması hedefleniyor. Ayrıca, yenilikçi net sıfır teknolojilerinin esnek düzenleyici koşullar altında test edilmesi için düzenleyici sanal alanlar oluşturulacak.⁶

⁶ Avrupa Komisyonu,27.05.2024, "Press release: Net-Zero Industry Act makes the EU the home of clean tech manufacturing and green jobs",
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2309